

ληψη — ή δξεία όμως αντίληψη της ήθικης και της αξιοπρέπειας — υποχωρούσε σ' αυτόν το ριζοσπαστισμό, — εκτός αν εξηλέψαμε και μεις το σύγχρονο πολιτισμό της Ευρώπης, — τότε, το αντιλαμβάνομαι έμένα όμως θα μου επιτρέψεις να μάρεσει ή σημερινή κατάσταση της σκλαβιάς, παρά του ριζοσπαστισμού. Κι αν μου δώσεις την άδεια, επιτέλους, αγαπητέ μου Νουμά, να εκφράσω τη γνώμη μου λεύτερα, χωρίς να με παρεξηγήσεις για τη διαφωνία μου μαζί σου. θα σούλεγα πώς πολύ πιο καλύτερα θα είτανε ή δα Λαζοπούλου ναγραφε κάτι άλλο, με υπόθεση η ενδιαφέρο της οικογένειας για την ανατροφή των κοριτσιών του και για την προσοχή της στη βιβλιοθήκη των κοριτσιών της, και γενικά των παιδιών της. παρά την επαναστατική αυτή και βλαβερή υπόθεση πουγραψε.

Διατύπωσα μιá γνώμη μου. Μη νομίζετε πώς θέλω να κρίνω ή να ελέγξω κινούμαι από καθαρή ιδεολογία. και γι' αυτό μη με προπαράτε. το εναντίο, θα ήθελα να μου γράφατε δυο λογάκια στη στήλη της αλληλογραφίας του Νουμά, για να ιδώ κατά πόσο έχω

δίκιο ή άδικο στη γνώμη μου. Νομίζω πώς δεν είναι απαίτηση αυτή. ΑΙ;

Μέ άπειρη αγάπη στο "Νουμά"

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΜΟΣΧΟΝΑΣ

ΣΗΜ. του ΝΟΥΜΑ. — Δε θέλουμε να ποιήμε πώς έχει άδικο ο κ. Μοσχονάς. Τη γνώμη του είπε ο "Νουμάς". τη γνώμη της είπε ή δ. Λαζοπούλου, τη γνώμη του λέει κι ο κ. Μοσχονάς. Είναι, βλέπετε, τόσο ντελικάτο το ζήτημα που άγγιξε ή δ. Λαζοπούλου με το δραματάκι της, ώστε ο καθένας μπορεί πάνω σ' αυτό να έχει τη γνώμη του και να την θαρρεί μάλιστα και για τη μόνη σωστή. Ένα μοναχά θα τολμούσαμε να ρωτήσουμε τον κ. Μοσχονά: Είναι βέβαιος πώς ή σημερινή κατάσταση της σκλαβιάς ασφαλίζει το σημερινό κορίτσι από το «Κακός»; Τι κερδίζουμε να κρυβόμαστε πίσω από θεωρίες; ή ζωή ξεχεται και τις αναποδογυρίζει, και ή δ. Λαζοπούλου δεν έκαμε τίποτ' άλλο, παρά να μάς δείξει, με ψυχική παλληκαριά που την τιμάει, ένα σπαρταριστό κομμάτι από την αλήθεια ή ζωή. Μακάρι ναβρισκε και μιμητές. Άλλοιμονο! Ο καλύτερος παιδαγωγός είναι ή Αλήθεια.

ΑΠΟ ΒΔΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΔΟΜΑΔΑ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

— «ΤΟ ΖΑΚΥΘΙΝΟ ΜΑΝΘΛΙ και άλλα διηγήματα». — Το «Αθηναϊκό Βιβλιοπωλείο» μάς χάρισε αληθινά το πιο διαλεκτό βιβλίο του κ. Γρ. Ξενοπούλου. Για το βιβλίο αυτό καλύτερη κριτική είναι ή όμολογία του ίδιου του συγγραφέα, που στο σύντομο πρόλόγο του λέει τολούθτα: «...Δεν μπορώ τώρα να πάρω όρκο πώς σ' όλο το έργο μου δεν υπάρχουν κ' ένα δυο διηγήματα καλύτερα από τα άλλα που διάλεξα. Μπορώ όμως να πω πώς κι αυτά είναι διαλεκτά. Όχι μόνο εγώ τάγαπώ αλλά κι άναγνώστες που με παρακολούθησαν και κριτικοί που έγραψαν κατά καιρούς για τις διάφορες συλλογές μου, τα ξεχώρισαν». Το βιβλίο πουλιέται 5 δραχμές.

— ΤΑ ΜΑΤΙΑ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ — ΝΥΧΤΕΡΙΝΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ. — Δυο μονόπραχτα δραματάκια του κ. Γιάγκου Άργυρόπουλου. που τάβγαλε ο εκδότης κ. Μ. Ζηκάκης. — Δρχ. 2. —

ΞΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

«Ο πόλεμος και ή φιλολογία. — Ποιμενική συμφωνία — Τα τραγούδια ενός πατέρα — Στις χώρες του Άννάν — Καταραμένοι καιροί.

— Ο συγγραφέας της «Ζωής των Μαρτύρων» και του «Πολιτισμού» Ζόρζ Ντιαμέλ, μάς έδωσε κ' ένα καινούριο του έργο, «τον Πόλεμο και τη Φιλολογία». Μέσα σ' αυτό ο συγγραφέας μάς πείθει πώς ο καλλιτέχνης κι ο αληθινός φιλόλογος είναι κείνοι που δημιουργούν τη ζωή. «Πώς, λέει, θα είχαμε την «Κάθοδο των Μυρίων», αν ο Ξενοφώντας δεν ύπηρχε; Κι αν ή θύμηση του τελευταίου πολέμου μείνει για πάντα, αυτό στο συγγραφέα θα όφείλεται. Χιλιάδες άνθρωποι ύπόφεραν σε χιλιάδες μέρες. Λοιπόν, χωρίς το συγγραφέα ή τον ποιητή, απ' αυτό το άπέραν-

το κομμάτι των θλίψεων, θάμινε μικρότερο ίχνος στον κόσμο, παρότι άφρισε ή ρομαντική άπελπισία ενός Βέρθερου ή ενός Σάτερτον».

— Η «ποιμενική συμφωνία» είναι ο τίτλος του νέου ρομάντζου του κ. Gide. Ένας πάστορας έξοχά χάρης κ' οικογενειάρχης, συμμαζεύει στο σπίτι του μια μικρούλα τυφλή, τη Γερτρούδη. Καταφέρνει τη γυναίκα του να την περιποιηθεί και να την ξεφειριάσει, κι αυτός καταπάνεται να της ανοίξει τα μάτια της ψυχής και της διάνοιας. Η τυφλή, έξυπνότατη και φυσικά όμορφη, δείχνεται καλή μαθήτρια και τραβάει σιγά σιγά με την ψυχική της άγνότητα την αγάπη του δασκάλου της. Ο πάστορας, ψυχή λεπτή κ' ευγενική, προσπαθεί με κάθε τρόπο να πρίγει το αίσθημα αυτό ποίπιασε ρίζες στην καρδιά του κρυφά κρυφά, χωρίς να το πάρει κι αυτός είδηση. Μά δεν κατορθώνει τίποτα. Η μικρούλα αιστάνεται μεγάλη κλίση προς τον παιδαγωγό της. Η κλίση αυτή, με τον καιρό, γυρίζει σ' αγάπη. που διαρκεί ως την ήμερα που μια έγχειρηση πετυχημένη της δίνει το φως. Άλλά τα μάτια της, ανοίγοντας, πέφτουν άπάνω στο γιό του πάστορα, κ' ή Γερτρούδη τον βρίσκει όμορφότερο από τον πατέρα του. Τότε αρχίζει μια πάλη, τρομερή για το νεανικό πνεύμα του μικρού κοριτσιού, που δεν άντέχει σε τέτοιο μαρτύριο και που το φέρνει στο θάνατο. Αυτό το μικρό ρομάντζο είναι γεμάτο συγκινητικές σκηνές, χαριτωμένες και ποιητικές, και θα είταν ευτύχημα αν ο συγγραφέας τους έδινε περισσότερο χώρο κι άφρινε να κινούνται πιο άνετα τα πρόσωπά του, που τη δράση τους περιορίζεται σε λίγες σχετικώς σελίδες. Μ' όλα όμως αυτά, ή «Συμφωνία» έχει μια πραγματική όμορφιά, όλωσδιόλου δική της, που και μόνο αυτό της δίνει θέση στην πρώτη σειρά.

— 'Ο κ. Maurice Pottecher εμπνέεται από τις σκηνές της οικογενειακής του ζωής για να γράψει τα χαριτωμένα τραγουδάκια που ξβγαλε σ' έναν τόμο, κάτω από τον τίτλο «Λόγια ενός πατέρα». Διαβάζοντας κανείς το καθένα απ' αυτά τα ποιηματάκια, φέρεται με τη φαντασία του στο σπίτι του ποιητή, πατέρα φιλόστοργου κι αγαθού, βλέπει τη μητέρα να περιποιείται και να τρέμει για τα παιδιά της, που μολαταύτα έχουνε ζηλευτή υγεία, και τέλος βρίσκει όλες τις χαριτωμένες σκηνές που συναντά σε μια οικογένεια ευτυχισμένη και που όλοι εκεί μέρα αγαπούνται ήρεμα και σφιχτά. Από το βιβλίο του αυτό ο κ. Pottecher δείχνει πώς έχει δημιουργήσει μια ζωή σίγουρη και γεμάτη υγεία, και πώς δεν επιθυμεί «ίσως» άλλο από την ευτυχία των δικών του. Είναι, χωρίς άλλο, πολύ φρόνιμος άνθρωπος, αλλά τα τραγουδάκια του μόνο το πνεύμα μπορούνε ναγγίξουν, την καρδιά ούτε καν τη συγκινούν. Και τέτοια τραγουδάκια διαβάζονται δύσκολα, κουράζουν, και ξεχνιούνται την ίδια στιγμή.

— «Thi-bà » του Ζάν ντ' Εζμ, είναι η έξωτική ιστορία μιας μικρής αγρίας, στις χώρες του Άνγκι, που δίνει τα θαμένα χείλη της σε άνθρωπο που δεν αγαπά, αλλά που νιώθει πώς είναι ο πιο δυνατός. 'Η πάλη δυο αγρίων της φυλής της για την κατάκτησή της, είναι με τέτοια χρώματα ζωγραφισμένη, που ο αναγνώστης φέρεται κοντά της χωρίς κόπο, με τη φαντασία, και την παρακολουθεί με αγωνία, ως τη στιγμή που φτάνει ο λευκός, ο κύριος, που διατάζει κ' υποτάσσει με τη δύναμη του μυαλού μάλλον παρά με τη σωματική του δύναμη. Κ' η μικρή του Άνγκι, αίστάνεται αγάπη για το λευκό κατακτητή και κύριό της, όχι αγάπη άγρια, μα μιάν αγάπη γλυκειά, παρόμοια με την αγάπη των λουλουδιών για το ζωοδότη ήλιο. Κι όταν έφτασε ο πόλεμος κι ο λευκός φεύγει για να υπερασπίσει τη χώρα του και να βρεί το θάνατο σ' αυτή, η Thi-bà πεθαίνει, γιατί πιστεύει πώς στο θάνατο θάβρει την εξακολούθηση της αγάπης της. 'Η ψυχολογική ανάλυση του αγρίου αυτού πλάσματος ενός μέρους, όπου η ποίηση της ζωής βρίσκεται ακόμα στο πρωτόγονο στάδιό της, είναι μια ωραία μελέτη των έξωτικών ήθων, που φέρουν κάποιαν ομοιότητα με τα δικά μας ήθη μόνο από το μέρος του αίσθηματος. 'Αλλά κείνο που αξίζει περισσότερο σ' αυτό το βιβλίο, είναι οι θαυμάσιες κι άμμητες περιγραφές της αγρίας και πλούσιας φύσης του Άνγκι, που μάς μαγεύουν και μάς κάνουν να παραξενευόμαστε πώς οι άνθρωποι προτιμούν να μένουν στις πόλεις, μέσα στην ξεραία και την άσκημιά, ενώ μπορούνε θαυμάσια νάβρουν μέρη γιομάτα ποίηση κι όμορφιά, για να ζήσουν πραγματικά.

— «Οι καταγραμμένοι καιροί» του κ. Marcel Martinet έκδοθηκαν τώρα τελευταία στο Παρίσι, για δεύτερη φορά. Γραφτήκανε στα 1917, ή Γαλλική όμως λογοκρισία δεν επέτρεψε την έκδοσή τους, κ' έτσι τότε ο συγγραφέας αναγκάστηκε νάν τους τυπώσει στη Γερμανία. 'Η δεύτερη έκδοση περιέχει οχτώ ακόμα καινούργια τραγουδάκια, που δεν αλλάζουν σε τίποτα την αξία του βιβλίου και το πνεύμα του περιεχομένου του. Κι πορεί κανείς, σε τί βρήκε κακό ή λογοκρισία για την αηδία και την αποστροφή που νιώθει κάθε

άνθρωπος με καρδιά για τον πόλεμο, και σε τί την πείραξαν τα τραγουδάκια αυτά, τα γιομάτα πένθος και συμπόνια για τους θυσιασμένους ανθρώπους στο πεδίο της μάχης, όλων των εθνών. 'Ο ποιητής είταν από τους στρατιώτες εκείνους που, πολέμοντας, ενώθηκαν μιὰ εσωτερική επανάσταση για το καταστροφικό έργο, στο οποίο χρησιμοποιούν για όργανα, και που, μη μπορώντας να επαναστατήσουν και πραγματικά, ξέχυναν την αηδία και το μίσος τους για τον πόλεμο σε στίχους θερμούς, τέλειους και συγκινητικώτατους.

GRAZ.

ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

‘Η μεταπολεμική Γερμανία. — Χριστούγεννα με πείνα.....και με βιβλίο. — Τάνθρωπιστικά ποιήματα του Goll.

Τις εβδομάδες αυτές γίνονται σ' όλες τις γερμανικές πόλεις εκθέσεις βιβλίων φιλολογικών, επιστημονικών και καλλιτεχνικών, από έκδοτικά καταστήματα και φιλολογικές εταιρίες. 'Η πρώτη γερμανική γιορτή πλησιάζει, τα Χριστούγεννα, που με όλες τις λογής λογής στενοχώριες που τραβάει ο λαός αυτός έξη χρόνια τώρα, δεν έχασε όμως την ποιητική της όμορφιά. Κάτω από το Χριστουγεννιάτικο δέντρο — το σύμβολο αυτό της αγάπης και της ευτυχίας στις βορεινές χώρες, — θ' αραδιαστούνε και πάλι οι δι' άφοροι μποναμάδες για μικρούς και μεγάλους. Μα σε πολλά σπίτια φέτος το χριστουγεννιάτικο τραπέζι θά είναι σχεδόν ή και όλοτελα άδειανό. Πείνα και κρύο κι άρρώστεια θά το περιτριγυρίσουν. Πατέρες που χάσανε τα παιδιά τους, γυναίκες που δώσανε τον πιστό τους σύντροφο στο βωμό ψεύτικων ιδανικών, χλωμά παιδάκια, που δεν είδανε ακόμα ευτυχισμένη μέρα, να ή εικόνα σε πολλά σπίτια της δυστυχισμένης χώρας. Μα εκεί όπου υπάρχουν ακόμα αρκετά υλικά μέσα για να εκδηλωθεί στη μεγάλη γιορτή ή οικογενειακή αγάπη και ή συζυγική αφοσίωση, — πολλή μεγάλη είναι ή φτώχεια στην εργατική και στη μέση τάξη — εκεί δε θά λείπει, κάτω από το δέντρο, το βιβλίο. Οι βιβλικές εκθέσεις που γίνονται πριν από τα Χριστούγεννα, δεν προφτάνουν να ικανοποιήσουν τους επισκέπτες. 'Ο «άβραρος» του 1914, ο «Οδννος», βρίσκεται στο στοιχείο του. Παρατηρούμε μονάχα με λύπη, πώς ανάμεσα στα βιβλία αυτά βρίσκονται και πολλά τέτοια, που καλύτερο θάτανε να μην έκτεθούνε. Πολλοί ποιητές και συγγραφείς φαίνεται δεν πήρανε ακόμα χαμπάρι, πώς στα τελευταία χρόνια ξεθρονιαστήκανε αθητοκράτορες, απολυτερωθήκανε λαοί, — αν και κάμποσοι απ' αυτούς σά νάλλάξανε μονάχα αφέντη! — ιδρυθήκανε κοιμουνιστικές δημοκρατίες. Οι εύλογημένοι αυτοί, σά να ζούνε ακόμα στον περασμένο αιώνα. Μα μολαταύτα συναντά ο επισκέπτης των εκθέσεων αυτών και τους αντιπροσώπους της μεταπολεμικής Γερμανίας.

Οι ποιητές αυτοί της «επανάστασης» διαφέρουν από ένα Lersch και ένα Petzold. που τους χαρακτήρισαν στην τελευταία μας ανταπόκριση, πρώτ' απ' όλα σε τούτο, ότι είναι απαλλαγμένοι όλοτελα από το αίσθημα της πατρίδας, δεν είναι Γερμανοί ή Αυστριακοί, μα «Ευρωπαίοι», άνθρωποι της γής. 'Η όμδα των μοντέρνων ποιητών, στην όποια ανήκουν ο

Lerseh και ο Petzold, βρίσκονται, σά να ποῦμε, ἀκόμα σὲ μεταβατικὸ στάδιο, δὲ φτάσανε ἀκόμα στὸ τέρμα τῆς ποιητικῆς καὶ πνευματικῆς τους ἐξέλιξης, τοὺς λείπει ἡ «ευρωπαϊκὴ» συνείδηση, ἐνῶ οἱ ποιητὲς τῆς «ἐπανάστασης» ἀντιπροσωπεύουν ἀντάξια τὸ νεώτερο πνεῦμα, τὸ πνεῦμα ἐκεῖνο ποὺ χάρισε στὴ Γαλλία ἕνα Ρομαίν Ρολλάν καὶ ἕναν Barbuse καὶ στὴ Γερμανία ἕνα Leonhard Frank.

Στοὺς στίχους τοῦ Αὐστριακοῦ Sonnenschein. — ἔχουμε μπροστά μας τὴν ποιητικὴ τοῦ συλλογῆ «Erde auf Erden» (κδοσὴ E. Strache στὴ Βιέννη) — ποὺ εἶναι γεμάτοι ἀπὸ παλληκαροσύνη καὶ εἰρωνεία, καίει ὁ πόνος γιὰ μιὰ καινούργια καὶ πῶς ὑψηλὴ ταξτοποίηση τῶν πραγμάτων τῆς γῆς. Ἀπάνω στὴ γῆ ὁ Sonnenschein βλέπει μονάχα ἕνα μεγάλο χάος, στὸ ὁποῖο βασιλεύει ἡ δυστυχία καὶ ὁ σκοτωμὸς τῶν ἀδερφῶν ἀναμεταξύ τους. Ἀντικρὺ στὸ Θεὸ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, τὸ «φρονιά Θεοῦ τῶν βασιλιάδων», βάζει τὸ «Θεὸ τῶν Λαῶν» καὶ τὸν προκαλεῖ :

«Θεέ μου, Θεέ τῶν Λαῶν, ξεφτυρώσου μέσα ἀπὸ τὰ αἵματα, ἐσύ ἡ Μεγάλῃ Ἀγάτῃ, γιὰ νὰ ξεπαστρέψεις ἐκείνους ποὺ σὲ μισοῦνε !

Τὸ θάρρος τῆς ζωῆς ἂς ψάλλει τὴν ἁγίαν ἐκπνοήν, ἡ ἐπανάστασις τῶν καρδιῶν ἂς νικήσῃ τὸ Χίρσ :

Ἡ Ἀγάτῃ καὶ ἡ Νεότης καὶ ἡ Ὁμορφιά θέλουνε νὰ ζῶνε.

Σπείρε τὸ γλυκὺ θάρρος τῆς ἀγάτης !»

Ὁ πικρὸς τοῦ σαρκασμοῦ φαίνεται προπάντων στὸ ποίημα «Στὸ νοσοκομεῖο». Γιὰ τοὺς γιατροὺς λέει : «Δοῦλοι τῆς ἐπιστήμης, ἀπὸ ἐκατὸ, μόλις ἕνας γιατρός, μόλις ἕνας ἀδερφός !».

Τὸ ποίημα αὐτὸ θυμίζει τὸ μυθιστόρημα τοῦ Leonhard Frank «Ὁ ἄνθρωπος εἶναι καλός», στὸ ὁποῖο ὁ συγγραφέας χτυπάει τὴ δουλοπρέπεια καὶ τὴν κακοήθεια τῆς ὑγειονομικῆς ὑπηρεσίας τοῦ μπουρζουαζικοῦ κράτους. Ἀλλὰ ἔργα τοῦ Sonnenschein εἶναι «Τὰ οὐλοακικὰ τραγούδια» καὶ «Τὸ ποτήρι μου».

Ἀνάμεσα στοὺς ποιητὲς τῆς καθαρᾶ ἐπαναστατικῆς λυρικῆς ἔχουν τὴν πρώτη θέση ὁ Rubiner καὶ ὁ Goll. Τὸ ὁμορφότερο ἔργο τοῦ Rubiner εἶναι «Das himmlische Licht», ποὺ βγήκε στὴ συλλογὴ «Ἡ τελευταία πορνούσα» τοῦ ἐκδότῃ Kurt Wolff στὸ Μόναχο. (Ἡ θαυμάσια αὐτὴ συλλογὴ δημοσιεύει τὰ ποιήματα τῆς μεταπολεμικῆς σχολῆς καὶ ἔφτασε ἴσαμε σήμερα σὲ ἕκατὸ ἀπάνου κάτου ἀριθμούς). Ὁ Rubiner, χωρὶς ἄλλο, μπορεῖ νὰ θεωρεῖται γιὰ ἀρχηγὸς τῶν ποιητῶν μὲ διεθνικὴ συνείδηση. Ἀπὸ τὰ ποιήματά του, γεμάτα ἀπὸ φανταστικά δράματα, περνάει ὅλη ἡ κακοήθεια καὶ τὸ ψεύτικο μεγαλεῖο τοῦ πολιτισμοῦ τῶν μεγάλων πόλεων τῆς Εὐρώπης, Ἀσίας καὶ Ἀμερικῆς. Ἡ φαντασία τοῦ ποιητῆ σὲ πολλὰ μοιάζει μὲ κάτι σκηρὲς ἀπὸ τὸ Φόουστ. Ἡ κεντρικὴ ιδέα εἶναι ἕνα οὐράνιο φῶς (ἀπ' ἐδῶ κι ὁ τίτλος τοῦ διβλίου), ποὺ ξεφτυρώνει ἀπὸ τὴν ἀσκημιὰ, καὶ τὰ ψέματα τοῦ περιφρημοῦ μας πολιτισμοῦ. Τὸ φῶς αὐτὸ παρουσιάζεται ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ, σβήνεται, πάλι θγαίνει, ὡς ποὺ μιὰ μέρα θὰ

λευτερώσει τὸν ὄγλο (Μοῖα), ποὺ ζεῖ μέσα σὲ σκοτάδι καὶ δυστυχία. Εἶναι ἡ παγκόσμια ἐπανάστασις, ἀπὸ τὴν ὁποία ὁ ποιητὴς περιμένει τὴν ἀληθινὴ εὐτυχία ὅλων τῶν ἀνθρώπων. Per aspera ad astra.

Ὁ Goll μᾶς παρουσιάζει στοὺς «Διθυράμβους» του, (βγήκανε ἐπίσης στὴ συλλογὴ «Ἡ τελευταία πορνούσα»), ἕνα ποιητικὸ ταλέντο σπάνιας ἀξίας. Στὸ ποίημα «Die Alpenpassion» — τὸ μεγαλύτερο καὶ πῶς ἐμπνευσμένο, ἐλεεινολογεῖ ὁ ποιητὴς τὴν ἀνθρωπότητα, ποὺ μὲ ὅλο τὸ φαινομενικὸ τῆς πολιτισμοῦ, δὲν κατάφερε νὰ ἀπαλλαχτεῖ ἀπὸ τὴν ψευτιά καὶ τὸ μίσος.

«Μιὰ φορὰ σιμώσαμε ὁ ἕνας τὸν ἄλλον» μὰ μῖσους φεγγοβολοῦσε ἀπὸ τὰ μάτια μας. Πόλεμος τένωσε τὰ ἀρπαχτικά δάχτυλα. Καὶ μεῖς πιστεύαμε πὼς θὰ ξεφύγουμε τὴ μοῖρα μας, ὅταν ἔφεινε αἷμα ἀπὸ τὰ σώματά μας».

Καὶ ἄλλοι :

«Καὶ κάθε γείτονας ποὺ τονὲ σκοτώσαμε, εἴτανε ἕνα ραβδί γιὰ τὸ κλουδί μας ! Κάθε ἀδερφός ποὺ τὸν φονέψαμε, εἴτανε μιὰ κραυγὴ στὴν ἐρημιὰ μας !»

Μὰ τί σὰς λέει ἐκεῖνο τὸ ὑπέροχο :

«Γῆ, σὺ βασανισμένη, ἄπνῃ δούλα,
Τί ξαίρουμε ἐμεῖς οἱ ἄνθρωποι γιὰ τὸν πόνον σου !
Μὰ εἶσαι ἡ μητέρα μας, καὶ μεῖς σὲ χτυπάμε,
Ὅπως χτυποῦν τὰ μεγαλομένα παιδιὰ τοὺς καμ-
(πουρελασμένους γονιούς,
σὲ περιφρονοῦμε, ὅπως περιφρονοῦν οἱ μπουρζοῶι
(τὶς πόρνες !»

Ὁ ποιητὴς μας ζουλεύει τὸν αἰῶνιο παγετῶνα τῶν Ἀλπεων, ποὺ μακριὰ ἀπὸ τὶς κοιλάδες στίς ὁποῖες βασιλεύει ἡ ἀνθρώπινη δυστυχία καὶ τὸ μίσος, ζεῖ τὴν καθαρὴ καὶ περήφανή του ζωὴ. Ἡ Alpenpassion τοῦ Goll εἶναι ἕνα ὑπέροχο ὅσιον τῆς ἀγάτης, ποὺ ὁ ἄνθρωπος θὰ τὴν ξαναβρεῖ ἀν ἀρχίσει νὰ ξαναγαπᾶ καὶ τὴ μητέρα γῆ.

«Ὁ μητέρα γῆ, μὲ ἀγαποῦσε; περισσότερο παρ' ὅ,τι φανταζόμουν.
Ὁ ἀνθρωπότητα, εἶσαι πῶς μεγάλη,
παρ' ὅσο πίστευα.
Κάθε γνώση ποὺ δὲν πηγάζει ἀπὸ τὴν ἀγάτῃ, εἶναι ψευτιά !»

Ἀπὸ ἄλλα ἔργα τοῦ Goll ἂς ἀναφέρουμε μονάχα τὸ «Μνημόσυνο στοὺς πεσμένους τῆς Εὐρώπης» καὶ «Ὁ νέος Ὀρφέας».

Ἡ νέα αὐτὴ λυρικὴ τῆς μεταπολεμικῆς καὶ ἐπαναστατικῆς Γερμανίας ἂς ἐμπνέσει καὶ τοὺς Ἕλληνες ποιητὲς, γιὰ τὴν ὁμορφὴ χώρα τους, ποὺ τόσα πρόσφερε σ' ὅλη τὴν ἀνθρωπότητα, τὴν ἀπειλοῦνε ἴσια ἴσια σήμερα πάλι λογῆς λογῆς κίντυνοι, χάρις στὸ καπρίτσιο δέκα, ἕκατὸ, ἕστω χίλων κυρίων, ποὺ καθισμένοι ἀναπαυτικά στίς ζεστές τους πολυθρόνες, τὸ πῆρα γιὰ ἐπάγγελμα νὰ ρήξουνε τὴ δυστυχισμένη ἀνθρωπότητα σὲ μεγαλύτερο χάος.

Μόναχο.

ALEX STEINMETZ

ΜΙΑΤΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΑΣ

Ἡ Φοιτητικὴ Συντροφία 326.

REVUE CONTEMPORAINE

Ὁ ποιητὴς Ρήγας Γκόλφης 212.

ΑΘ. Γ. ΚΥΡΙΑΖΗΣ

Ἐκατόμβη 76. — Καινούργια τραγούδια 210.

Β. Λ.

Εἰκόνες ἀπὸ τὸν πόλεμο (ARMIN BAGNER) 19.

ΣΟΦΙΑ ΛΑΖΟΠΟΥΛΟΥ

Τὸ κακό 369, — 396.

ΦΟΙΒΟΣ ΛΑΡΑΣ

Ἀγάπη 44, — Στερνὲς ἀναλαμπές 356, — Ἐγες 405.

ΛΑΥΡΑΣ

Παλιὰς θύμησης 60, — Δέηση 124, — Ἡ χαρὰ 140, — Κάτω ἀπ' τὸν πεῦκο 198, — Χωριατοπούλα 223, — Ὁ πραγματευτής 292, — Ἡ ἀγιογδύτρα 307.

Θ. ΛΑΣΚΑΡΙΔΗΣ

Κανόνια (Π. Σλαβέϊκωφ) 366.

ΑΓΗΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ

Γάμος 262, — Ἀπόψε τὰ μεσάνυχτα 310.

ROBERT LEBRUN

Αὐτοὶ οἱ δειλοὶ !... (μεταφ. Ε. Μπαμπάλου) 404.

Σ. ΛΕΥΚΑΣ

Εἰρήνη 187.

Κ. ΜΑΚΙΣΤΟΣ

Παραμύθημα 286.

Μ. ΜΑΛΑΚΑΣΗΣ

Γιὰ κάποιον 22, — Στὴ μνήμη τοῦ Κ. Χατζόπουλου 83, — Γιὰ ἓνα ἐπίγραμμα 124.

ΔΥΣΣΗΣ ΜΑΡΜΑΡΗΣ

Εἰσώσιμος 399 —

ΕΥΘΑΛΙΑ ΜΠΑΜΠΑΛΟΥ

Αὐτοὶ οἱ δειλοὶ !... (τοῦ R. Lebrun) 404.

Κ. ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

Τὸ τετράφυλλο τριφύλλι 294.

ΜΙΑ

Μουσικὴ 368.

ΔΟΡΑ ΜΟΑΤΣΟΥ

Πόθος 254, — Τραγούδι 326.

Χ. ΜΟΛΙΝΟΣ

Ἡ πατριδολατρεία τοῦ Ἰδα 126.

ΣΠ. ΜΟΥΔΙΟΣ

Τί δυστυχία ποὺ ὑπάρχει στὸν κόσμον 28.

ΔΗΜΟΣ ΝΗΣΙΩΤΗΣ

Ξαναζωντάνεμα 236. — Πρωῖνοι περίπατοι 332. — Στὴν Πάτρα ξυπνᾶνε 403.

Ο ΝΟΥΜΑΣ

Φαινόμενα καὶ Πράγματα, 13 — 27 — 43 — 59 — 75 — 107 — 123 — 139 — 155 — 171 — 187 — 203 — 221 — 235 — 253 — 267 — 285 — 299 — 315 — 331 — 349 — 365 — 381 — 395. — Ἡ πολιτικὴ μεταβολὴ καὶ ἡ ἐκπαιδευτικὴ μεταρρύθμιση 307.

ΓΡ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

Τὸ διήγημα καὶ ὁ κ. Βουτυρᾶς 133 — 156 — 172 — 179. — Τὸ Θέατρο τῶν Ἰδεῶν καὶ ὁ κ. Ταγκούπουλος 324 — 350 — 353.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

Ἐνας ἄνθρωπος σ' ἓνα χωριό 51. — Γύρω στὸν

ποιητὴ 84. — Τοῦ Πέτρου Βασιλικοῦ 92. — Νεκρικὴ ὁδὸ 99. — Γύρω στὸν ποιητὴ 131, — 164

ΛΕΑΝΤΡΟΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

Ἀνοιξη στὸ Μοντρεάλ 148.

ΑΛΕΞ. ΠΑΛΛΗΣ

Τοῦ Τσοῦ 67. — Κοιτάζω - Ἀλμίνο 148. — Κοιτάζω 262. — Κοιτάζω 316.

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΣ

Τὸ μεγάλο μῖσος 225.

Δ. ΠΑΠΑΓΑΛΑΝΗΣ

Οἱ γνώμες καὶ οἱ ἀρθρογραφίες τοῦ κ. Καθηγητῆ 47.

Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

Τιμὴ στοὺς Χιώτες 147.

Γ. ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Ὁ Μετανάστης 21 — 37 — 52.

ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ

Ὁ Ἐμφυλιώτης 44. — Ἡ δόξα τοῦ Καθηγητῆ 68. — Ὁ Δηγηματογράφος Κ. Χατζόπουλος 86. — (Κριτικὲς σελίδες) Πέρσαι 229. — Μιχ. Μητσάκης 260. — Τὸ παιδί τ' ἀφέντη 338. — Ἐνα ὄνειρο ποὺ σβήνει 382 — 388.

ΙΟΥΛΙΑ ΠΕΡΣΑΚΗ

Ἑλληνας ἐργάτης 243.

ΠΙΚΡΑΓΚΑΘΗΣ

Σὲ δημοσιογράφον 319. — Σὲ ὑπουργὸ χειροῦργο, Στὸ γενικό του Γραμματεῖα 349.

Ρ.

Στὸ ἀδικοσκοτωμένο παλληκάρι 102.

ΙΩΣΗΦ ΡΑΦΤΟΠΟΥΛΟΣ

Ἐγὼ 222. — Ὁριτὸς στὴν πλώρη ὁ Χάροντας, Διαδάτης 335.

ΔΩΡΟΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΑΔΗΣ

Ματαιότης 381.

Χ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΑΔΗΣ

Τετράστιχα 4 — 230.

ΣΑΤΑΝΑΣ

Αἰσώπειοι μῦθοι 400.

ΣΗΝΑΜΣΙΑ

Τὸ ταξίδι 223. — Γερμανικὴ ποίηση Ἡ ἀνοιξὴ (ἀγνώστου) 292, — Φθινόπωρο (Flaischen) 292, — Διακονιὰ ἀγάπη (Storm) 292, — Ψηλὲς κορφές 368.

Α. ΣΤΑΙΝΜΕΤΣ

Οἱ ἐπιγραφές τῆς Ἑβραϊκῆς κατακόμβης στὸ Μοντεβέρντε τῆς Ρώμης 270.

ΣΜΑΡ. ΣΤΑΜΑΤΟΠΟΥΛΟΥ

Στὸ μουσικό Π... 356.

Δ. Π. Τ.

Σὲ περασμένα χρόνια 141, — Περνώντας τὸ πατάμι 293.

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Δυὸ νεκροὶ 67, — Ὁ ἄνθρωπος 83, — Ὁ Ἰδας 109, — Μὲ τὰ καλωσορίσματα 125, — Ἐπαγγέλματα 166.

ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ἡ Δραματική τοῦ Ἑλλήν. Ὁδείου 36. — Πεζὰ τραγούδια (Ὑμέναιος, Πέρασμα, Στεγνὸ συναπάντημα, Ἐρωτικὸ μεθύσι) 204. — Ἀπὸ τὰ νησιά τοῦ Αἰγαίου (Σφουγγαράδες, Πάρος, Τρεχαντήρι) 209, — Κάστρο 259.

ΑΛΦΡΕ ΤΕΝΥΣΟΝ

Σπάξε, Σπάξε, Σπάξε (Φ. Γιοφύλλης) 4.

Α. ΤΟΛΣΤΟΗ

Ὑστερ' ἀπὸ τὸ χορὸ (Ἰουλίας Δημητριάδη) 115.

ΤΟΥΡΓΚΕΝΙΕΦ

Ὁ κατάδικος (Στ. Χάρης) 274.

Α. ΤΡΑΝΟΣ

Ὁ ἐθνικιστής, ὁ ἀντιπολιτευόμενος 100.

ΤΥΜΦΡΗΣΤΟΣ

Πέρσες 308.

Μ. Φ.

Μαργαριτάρι 146.

Μ. ΦΙΛΗΝΤΑΣ

Ὁρθογραφικά 14, — 46, — 140. — Ἦσκιος 30. — Ἀέριος - ὀλάκερος 61. — Ἀλί 212.

ΤΑΚΗΣ ΦΙΤΣΟΣ

Οἱ ἄνθρωποι 309.

LA FONTAINE

Ὁ ἥλιος καὶ οἱ βασιλεῖς (Ε. Α.) 381.

ΦΟΥΛΜΕΝ

Σήμερα 378.

ΜΑΡΙΚΑ ΦΙΛΙΠΠΙΔΟΥ

Εἰδωλοκρίση; 405.

Κ. ΦΙΡΛΙΓΚΟΣ

Σονέτα 269.

Γ. ΦΤΕΡΗΣ

Ἐλεγειακά Ἐξάστιχα 353.

ΦΟΥΛΛΑ ΦΥΛΛΗ

Γιὰ τὴν ἀνάσταση τοῦ Δασκάλου 29.

ΑΛΕΚΟΣ ΦΩΤΙΑΔΗΣ

Χανούμισσα 166.

Π. ΧΑΛΚΟΣ

Ὁ πολιτικὸς Ι. Δραγούμης 108.

ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ

Γέλια στὸ θάνατο 205. — Τὰ κρασιά τοῦ κύ-
στρατῆ 268 — Κακὶ ἔργος 405.

ΣΤΕΦ. ΧΑΡΗΣ

Ὁ κατάδικος (Τουργκένιεφ) 274.

Κ. ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

Ἀπὸ τὰ γράμματά του, 93

Γ. ΧΕΚΙΜΟΓΛΟΥ

Ἀμαρτίες γονέων 300.

Ν. ΧΡΗΣΤΙΑΔΗΣ

Τραγούδια 29.

ΑΓΓ. ΧΡΥΣΑΝΘΕΜΟΣ

Τὰ τραγουδάκια τῆς ἀγάτης μου 222.

Ψήφισμα Δημοδιδασκάλων Χίου 3.

ΨΥΧΑΡΗΣ

Ὁ Ἰδας 227. — Θάνατος Παλληκαριοῦ 241. —
Κοιτάζω, 242. — Τὸ Στέμμα τοῦ Πόνου καὶ τῆς Ἀ-

γάτης 273. — Πεζὰ τραγούδια (Ὁ γιὸς τοῦ δουτη-
χτῆ, Μαθητὴς καὶ Δάσκαλος, Τὸ πρόσωπό του, Στὰ
ἀόρατα,) 291.

ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

Γ. ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ, Παλαιοντολογι-
μοί 14. — ΜΙΑΤΟΣ ΠΑΛΑΒΙΑΔΗΣ, Πῶς δουλεύ-
ουν μερικοί... — Μ. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ, Οἱ
σημερινοὶ Νέοι 30. — Δ. ΠΑΠΟΥΛΙΑΣ, Πρὸς τοὺς
Δασκάλους 30. — Τὸ γράμμα τοῦ Καθηγητῆ 79. —
Π. ΓΛΕΖΟΣ, Γιὰ τὸ Σοφοῦλη 98. — Κ. ΚΑΡ-
ΒΟΥΝΗΣ, Λόγια ἐργάτη 98. — ΤΡΙΓΛΩΣΣΟΣ,
Ἡ γλώσσα τοῦ Νιρβάνα 128. — Σ. Μ., Παλαμᾶς
καὶ Ἰδας 175. — Α. Ω., Ἀθηναῖες καὶ Παριζιάνες,
— ΕΝΑΣ ΒΟΛΙΩΤΗΣ, Τὰ Βολιώτικα 238. —
ΑΡΙΣΤ. ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ, Οἱ ταλλαράδες 238. —
ΠΡΟΣΕΧΤΙΚΟΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ, Γιὰ τὸν ποιητὴ
Ἀθανασιάδη 238. — Π. ΜΠΕΦΑΝΗΣ, Πολὺ σω-
στὰ 253. — ΝΙΚΙΑΣ, Τὸ σκίτσο τοῦ Μητσάκη 286.
— ΤΟΥΡΚΟΕΜΑΔΑΣ, Γιὰ δέσιμο 318. — ΝΕΟ-
ΠΤΟΛΕΜΟΣ, Νάτα ζωντανά 318. — ΣΜΑΡ. ΣΤΑ-
ΜΑΤΟΠΟΥΛΟΥ, Εὐπατρίδης Ποιητῆς 335. — ΝΙ-
ΚΟΣ ΣΠΑΝΟΠΟΥΛΟΣ, Ὅλοι ἐνωμένοι 378. —
Ε. Μοσχονᾶς, Γιὰ τὸ δούμα τῆς κύρης σε! 411.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

15, — 47, — 414 — 143, — 159.

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

15, — 31, — 47, — 63, — 80, — 82, — 98, —
128, — 143, — 146, — 176, — 178, — 208, —
224, — 239, — 256, — 271, — 286, — 303, —
319, — 335, — 352, — 368, — 378, — 386.

ΕΙΚΟΝΕΣ

Ἀπὸ τὸ Δὸν Κιχώτη, 17 — 25 — 33 — 42 — 49
113 — 129 — 145 — 216 — 233 — 361 — 379.
— Κ. Χατζόπουλος 81 — 88. — Ἰων Δραγούμης
(ΙΔΑΣ) 97. — Ε. Ἀθανασιάδης 193. — Μ. Μη-
τσάκης 257. — Ἀργ. Ἐφταλιώτης 289. — Σοφία
Λαζοπούλου 369. — Ἀντρέας Λασκαράτος 385.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

15 — 47 — 82 — 143 — 166 — 182 — 208
— 286 — 303 — 335 — 352 — 400.

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

14 — 62 — 175 — 190 — 206 — 236 — 254
— 270 — 275 — 302 — 332 — 367 — 383 —
389, — 412.

ΞΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

45 — 62 — 78 — 126 — 141 — 158 — 190 —
206 — 237 — 255 — 276 — 302 — 317 — 333
— 352 — 367 — 383 — 390 — 412.

ΤΙ ΓΡΑΦΟΥΝ ΟΙ ΑΛΛΟΙ

Ἀπροσεξίες 2. — Ἀπὸ τὸ Διδασκάλ. Συνέδριο
Χίου 18, 34. — Τὰ τρία Π 34. — Ὁ Νομᾶς 50. —
Τὸ παράδειγμά του 66. — Διὰ τὸν Δραγούμην 114.
— Καλόπιστος Βενιζελισμός 130. — Τὰ ρούβλια 162.
— Καὶ ἄλλη ἀνακρίβεια 162. — Τ' Ἀντριώτικα 178.
— Καὶ μὴ χειρότερα 194. — Ἐδουκολάκιας ὁ Μι-
στριώτης 224. — Μητσάκης 226. — Τὰ γράμματα
Ψυχάρη - Πάλλη 258. — Μία μήνυση 258. — Ἡ
Κα Περάκη 258. — Λησμονημένος λογοτέχνης 290.
— Σωστά λόγια 306. — Οἱ γλωσσολογικοὶ 322. —
Τὸ ἐκπαιδευτικὸ 386.